

Als ze gaat wandelen, in Drenthe of zo, gaat er altijd een plastic tasje mee in de rugzak, uiteraard een van afbreekbaar plastic. Heleen van Wijk stopt er het zwerfafval in dat ze tegenkomt op haar pad. Janneke Kuiper is ook zo iemand. Zij is laatst zelfs met een grijper en handschoenen aan mondkapjes wezen plukken van de straten rondom het Universitair Medisch Centrum Groningen.

Van Wijk (28) en Kuiper (29) noemen zichzelf *groene doeners*. Daar zijn er gelukkig heel veel van. Maar het stad-Groninger duo laat het niet bij zwerfvuil. Van Wijk en Kuiper schreven het boek *Plastic bedankt!* dat ze onlangs in eigen beheer uitgaven. Bovendien richtten ze samen de Northern Netherlands Plastic Foundation (NNPF) op. Meiden met een missie is niets te veel gezegd.

Heleen van Wijk, afgestudeerd aan de universiteit als communicatiewetenschapper, werkt in de Eemshaven als business manager circulaire economie van Groningen Seaports. Bedrijfskundige Janneke Kuiper is sinds een jaar mede-eigenaar van uitzendbureau Snel in Uithuizermeeden. Samen organiseerden ze in 2019 een World Clean Up Day in het havengebied. De opruimactie met vrijwilligers smaakte naar meer en leidde tot de oprichting van de NNPF. De foundation, waarin ook Kuipers zus Ineke meedraait, wil burgers en bedrijven inspireren en aanmoedigen zich ook in te zetten voor een schonere wereld. Kuiper en Van Wijk willen nog meer Clean Up Days organiseren bijvoorbeeld. En ze verkopen herbruikbare mondkapjes, genaaid door Kuipers oma, van stofjes uit haar lappenmand.

Ze gaan ook lesgeven aan kinderen. Vorige maand gaven Van Wijk en Kuiper al een online lesmiddag op weekendschool Petje Af Eemsdelta. Op hun website presenteren ze iedere tweede en laatste dinsdag van de maand een duurzame tip van een noorderling voor andere noorderlingen. En dat is nog maar het begin. Kuiper: „Wij willen verbinden. Zorgen dat mensen elkaars goede ideeën zien en horen, of dat kleine bedrijven terecht kunnen komen bij grotere organisaties.”

EEN BOEK 'DOEN'

„We kunnen ook wel een boek doen”, zeiden Kuiper en Van Wijk vorig jaar tegen elkaar, tijdens het opstellen van de NNPF-statuten bij een van hen thuis. Ze lieten er geen gras over groeien en nu is er *Plastic bedankt!*

Het boek in een knalroze kaft – „we zijn wel meiden” – neemt de lezer mee door de geschiedenis van dat handige spul, dat ons leven meer dan een eeuw makkelijker en aangenaamer maakte. De schrijfsters verzamelden interessante feiten en anekdotes over plastic en aanverwante kunststoffen, in de internationale volksmond tezamen plastics genoemd. We lezen hoe het – na tal van voorlopers – in 1909 echt goed begon met het door de Belgische geleerde Leo Baekeland gepatenteerde bakeliet. Bakeliet werd een populaire kunststof voor bouw, industrie en huishouden. Hierna kwamen pvc, nylon en de wereld aan andere plasticvarianten.

Rietjes, panty's, draagtassen, tuinstoelen, injectiespuiten, speelgoed, luiers. Waar plastic al niet goed voor was. Hun boek is dan ook deels een eerbetoen aan het materiaal. Maar Van Wijk en Kuiper bedoelen met de titel ook te onderstrepen dat andere tijden zijn aangebroken. Kuiper: „Bedankt plastic, voor alles wat je voor ons hebt gedaan. Maar het is mooi geweest. Je zit niet meer in je eentje op de troon. Je moet ruimte maken voor alternatieven, anders gaat de hele wereld eraan.”

NIET TE LAAT

Wereldwijd krijgen mensen gemiddeld 5 gram plastic per week binnen, stellen Kuiper en Van Wijk. Dat is een bankpas aan plastic! Het spul zit overal in, in kleren, eten, water, zelfs in de

Credits zijn beslist op hun plaats. Voor al het gemak dat plastic ons gebracht heeft. Maar in hun boek *Plastic bedankt!* maken Janneke Kuiper en Heleen van Wijk uit Groningen duidelijk dat de tijden veranderd zijn. Ze hebben een foundation opgericht, om de strijd tegen de plastic soep aan te binden.

TEKST ELLIS ELLENBROEK
FOTO REYER BOXEM

PROTEST TEGEN PLASTIC

lucht. Kuiper begon zich tijdens haar studiejaar te realiseren dat de mensheid de planeet aan het vernietigen is. „Vanaf mijn twintigste ging ik iets beter om me heen kijken en zag: er gaan dingen echt niet goed. Ik kreeg er een unheimisch gevoel van in mijn buik.”

Heleen van Wijk werkte op haar 19de in een schildpaddenopvang in Sri Lanka. „Daar kregen we schildpadden binnen die pootjes misten omdat ze in kluwens plastic terecht waren gekomen. We gaven ze medicijnen en poetsten hun schildjes. Toen is het bij mij wel extra gaan borrelen.”

De schrijfsters laten zien dat het nog niet te laat is. Tal van internationale en nationale initiatieven, maatregelen, overeenkomsten en wetten om de plastic soep te lijf te gaan en herbruikbare of afbreekbare materialen te introduceren passeren de revue. Bijvoorbeeld het Europese verbod, per 1 juli aanstaande, op wegwerpplastic zoals rietjes, bestek of bordjes.

Paniek om de bergen plastic die er nu door worden gejaagd om ons te beschermen tegen Covid-19 is niet nodig, meent Kuiper. Tuurlijk, je hebt onverlaten die hun mondkapjes op straat smijten in plaats van in een afvalbak, maar de medische sector heeft de recycling van wegwerpschorten, maskers, handschoenen, pompjes en ander materiaal gelukkig aardig op orde. Zo kent Nederland een Milieu Platform Zorgsector dat draait om duurzame bedrijfsvoering en milieuzorg.

MEUBELS VAN AFVAL

Het Noorden laat zich ook gelden. In Heerenveen staat sinds kort het eerste onafhankelijke testcentrum circulaire plastics in Europa. De populaire Doppe-drinkfles wordt in Emmen geproduceerd. In Appingedam bestaat het bedrijf Bollegraaf Recycling Solutions al sinds 1961. Het zijn slechts drie voorbeelden. Ook bij Groningen Seaports, in de Eemshaven en Delfzijl, is recycling hot.

Van Wijk is bij het havenbedrijf verantwoordelijk voor de recyclingklanten, bedrijven die onder meer staal en plastic een nieuw leven geven. Enthousiast vertelt Van Wijk over een recent project. Een Tanzaniaans designbedrijf

heeft meubels gemaakt van afval dat door weer andere partijen uit zee is opgevoerd, schoongemaakt en bewerkt. De eerste meubels staan in het Google-datacenter in de Eemshaven, maar ook Groningen Seaports zelf gaat de meubels aanschaffen. Van Wijk: „Binnenkort staan ze ook bij ons op kantoor.”

Aan de ramp met containerschip MSC Zoe, op 2 januari 2019, wijden Van Wijk en Kuiper twee letterlijk zwarte bladzijdes. Het was de beste optie om het overboord slaan van ruim 340 containers boven de Waddeneilanden te behandelen, en het aanspoelen van onvoorstelbaar veel kunststof troep en piepschuimkorrels op de Noord-Nederlandse stranden. Voor de rest is *Plastic bedankt!* eigenlijk nogal vrolijk. De schrijfsters doorspekken het boek met luchtige persoonlijk commentaren, kwinkslagen en cartoons van eigen hand.

GEDRAGSVERANDERING

In Noord-Groningen, waar haar uitzendbureau staat, komt Kuiper regelmatig mensen tegen die er niet zo veel mee hebben, met klimaatproblematiek. „Als ze uit hun raam kijken zien ze groen weiland, blauwe lucht en soms zelfs de zee, zo dicht wonen sommigen daarbij. Ze denken niet: We hebben hier een groot probleem.”

„Die mensen zijn niet slecht of zo, maar ze zien niet in waarom Europa weer met nieuwe wetgeving moet komen. Hoezo? Wat moeten zij daarmee?”

Haar eigen vader kan zijn kont ook nog wel eens tegen de krib gooien. „Hij is hartstikke intelligent en werelds en zo, maar gaat ook regelmatig met de hakken in het zand als het over milieumaatregelen gaat.”

Met hun lichtvoetige toon hoopt zij met Van Wijk de criticasters en cynici wél te bereiken en ze, via bewustwording, te verleiden tot gedragsverandering. Alle kleine beetjes helpen. Het omgooien van je hele leven voor het milieu en een spreekwoordelijk geitenwollensokkentype worden is echt niet per se nodig. Zelf eten ze ook heus wel eens een kant-en-klaarsalade uit zo'n plastic bak. Of dragen ze made-in-China-kleren, waar ze dan trouwens wel lang mee proberen te doen. Van Wijk bekend dat ze pas sinds kort afscheid nam van plasticfolie in de keuken om over te stappen op bewaarbakjes.

Het duo heeft een heel arsenaal aan tips om te doen of om te laten. Van zelf van water spaaroud maken met een sodastream tot piepschuim inleveren bij een afvalbrengstation. Van de ouderwetse schuurspons vervangen door een duurzaam exemplaar tot een filter in de wasmachine voor microplasticvezels. Er komt een tweede boek met nog veel meer tips en handvatten, een bucketlistboek. Kuiper: „We willen mensen dingen laten zien, zodat ze zin hebben zelf in beweging te komen. Het is zo simpel, je hebt er geen ingewikkelde studie voor nodig, het is dóen. Ik ben ondernemer. Wij jullen niet zoveel, wij doen.”

Meer info over de Northern Netherlands Plastic Foundation: www.nnpf.eu.

**Plastic
bedankt!**

Titel Plastic bedankt!
Auteurs Janneke Kuiper,
Heleen van Wijk
Prijs 14,95 euro

Te bestellen via
www.aboutmidori.com

Janneke Kuiper (l) en Heleen van Wijk vinden dat dat plastic zijn plaats nu moet kennen.